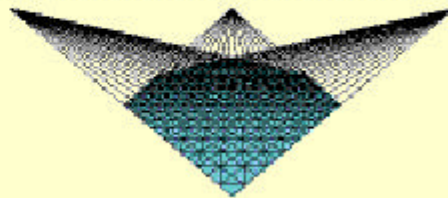


Nummer 20, december 2003



UITGELICHT: Sneeuwpret

Dag van oude foto's en prentbriefkaarten

In gesprek met... Ben Muller

Nieuw in ISIS: persoonsnamen in de archieven

AAN TAFEL! Een kijkje in de keuken van het Van de Perre-huis

Uitgevaren voor de Kamers van de VOC

Geef eens een cursus cadeau!

Zeeland in Beeld: bedrijfskaartboekjes

Een kijkje achter de schermen

Adres en openingstijden

UITGELICHT: Sneeuwpret

Sneeuwpret op de zeedijk te Westkapelle, ca. 1945-1950.

Prentbriefkaart uitgegeven door J. Dellaert te Vlissingen.



Collectie Minderhoud-0226.

Dag van oude foto's en prentbriefkaarten

Het Zeeuws Archief houdt zaterdag 13 december een Dag van oude foto's en prentbriefkaarten (1860-1940).

Heeft u oude foto's of prentbriefkaarten en wilt u daar meer over weten, breng dan een bezoek aan het Zeeuws Archief. Een team van deskundigen beantwoordt vragen over de leeftijd van uw bezit, de voorstelling en zo mogelijk over de maker of uitgever en de historische context en waarde.

Daarnaast wordt er gratis advies gegeven over de restauratie en of conservering van uw bezit en zijn er speciale insteekbladen voor foto's, fotodozen en bewaarbladen voor glasnegatieven te koop. Verder zijn er demonstraties van scannen en digitale fotobewerking en is het mogelijk om tegen een kleine vergoeding een cd samen te stellen met foto's naar eigen keuze uit de collecties van het Zeeuws Archief. Rondwandelen in het Middelburg van 1938-39 is mogelijk in het auditorium waar een doorlopende diashow in kleur (!) te zien is. De beelden zijn inder tijd gemaakt door meneer Warnars. Tot slot is er - in samenwerking met het Zeeuws Genootschap - een kleine expositie te zien die de relatie tussen foto en prentbriefkaart toont.

De Dag van oude foto's en prentbriefkaarten duurt van 10.00 tot 16.00 uur, de toegang is gratis.

In gesprek met... Ben Muller

Onlangs presenteerde Ben Muller zijn tweede boek: *Breskens onder beton, Vesting in de Atlantikwall*. Algemeen onderzoek naar bunkers in West-Zeeuws-Vlaanderen bracht in 1997 voor Muller nieuwe feiten aan het licht. Dat vormde de aanleiding om de vesting Breskens, onderdeel van de Duitse verdedigingslinie tijdens de Tweede Wereldoorlog, aan nader onderzoek te onderwerpen. Gaandeweg ontstond het idee zijn bevindingen vast te leggen in een boek. "Zodat de informatie ook beschikbaar komt voor andere geïnteresseerden," vertelt de geboren en getogen Vlissingen (33), sinds korte tijd woonachtig in Middelburg. "Kenniss delen", dat is voor de niet zo op publiciteit beluste Muller dé reden van zijn boek.

Ben Muller is van jongs af aan al geïnteresseerd in geschiedenis. Op de middelbare school merkt hij dat de Tweede Wereldoorlog hem 't meeste aanspreekt. Toch laat hij merkwaardig genoeg het vak geschiedenis vallen. "De Tweede Wereldoorlog is geschiedenis van dichtbij, zeg maar. Zó kort geleden, je kunt nog mensen opzoeken die het allemaal hebben meegemaakt," verklaart Muller zijn interesse voor wat de Engelsen zo mooi 'living history' noemen.



Ook al is Muller geen historicus van beroep, hij stopt waarschijnlijk evenveel tijd en energie in onderzoek als zijn professionele vakbroeders. In 1997 -toen hij bezig was met onderzoek naar bunkers in het westelijk deel van Zeeuws-Vlaanderen- ontdekte hij nieuwe informatie en foto's over het zogenaamde steunpunt Groede. Zijn eerste publicatie wijdde hij hieraan, vervolgens besloot hij dieper onderzoek te doen naar Breskens.

Hoe pak je dat dan aan, vroegen we hem? "Ik begin dichtbij huis, bij deskundigen, bij overlevenden en bij nabestaanden. Ik wroet in hun persoonlijke bibliotheek en vraag ze 't hemd van 't lijf. Bij archiefdiensten ga ik op zoek naar officiële documenten. Zo ben ik regelmatig te vinden geweest in het Gemeentearchief Oostburg, bij het Waterschap 't Vrije van Sluis, het Zeeuws Documentatiecentrum en natuurlijk in het Zeeuws Archief." Maar zijn zoektocht ging de hele wereld over. Een medium als internet was voor Muller dan ook een zegen: "Archieven liggen namelijk overal. In Canada, omdat troepen uit het land van de mapleleaf Breskens bevrijdden. In Duitsland in het Bundesarchief in Koblenz, waar Duitse oorlogsfoto's bewaard worden. In het Nationaal Archief en het Instituut Militaire Geschiedenis in Den Haag. Met surfen, e-mailen en nabellen spaar je tijd én de kosten van een dure wereldreis."

Het doen van onderzoek, daar gaat het Muller om; de bezigheid op zich, dat vindt hij het leukste. "Weten dat je zoektocht je telkens weer naar andere bronnen leidt, je telkens weer bij nieuwe gegevens uitkomt. Langzaam groeit een verhaal." Al lopen sporen soms ook dood. "Het gebeurt bijvoorbeeld wel eens dat je een dossier niet mag inzien, uit privacyoverwegingen of vanwege staatsgevoeligheid. Dat een collectie bij de ene archiefdienst niet en bij de andere wel toegankelijk is. Of dat slechts een deel van een dossier aan je gegeven wordt, waardoor je essentiële informatie misloopt!"

Toch is Muller door de bank genomen zeer enthousiast over de behulpzaamheid van archiefmedewerkers. Maar de allermooiste ervaring beleefde hij met een man uit Terneuzen. "Zoon van een Duitse vader die collega zou zijn geweest van één van de commandanten die ik wilde opsporen. Samen gingen we naar Duitsland, vonden de zoon van die bewuste commandant... en wat kregen we te zien? Documenten... en foto's, met beide vaders erop, samen!"



Ook Mullers tweede boek heeft niet te klagen over belangstelling. Betekent dit misschien een nieuwe zoektocht en een derde publicatie? Hij weet het nog niet: "Ik heb wel een paar ideeën, maar nog niet vastomlijnd..."

Breskens onder beton, vesting in de Atlantikwall is te raadplegen in het Zeeuws Archief en bij het Zeeuws Documentatiecentrum. Wanneer u het liever in bezit wil hebben, dan is het voor €4,50 te koop in de Archiefwinkel en bij de betere boekhandel in Zeeland.

Nieuw in ISIS: persoonsnamen in de archieven

De genealogische internetdatabase Zeeuws Archief ISIS is in december twee jaar 'in de lucht' en is uitgegroeid tot de bestbezochte genealogische database van Nederland! In januari 2004 staat de volgende update op het programma; toegevoegd wordt een belangrijk bestand, namelijk de persoonsnamen die voorkomen in de toegangen op de archieven van het Zeeuws Archief.

Voor genealogisch onderzoek wordt slechts 5% van het totale bestand van het Zeeuws Archief geraadpleegd. In de overige 95% komen natuurlijk ook namen van voorouders voor. Het is ondoenlijk om de namen uit alle archiefstukken te verzamelen, maar het is wel mogelijk om alle persoonsnamen uit de toegangen op deze archieven bijeen te brengen. Een toegang kan zijn een inventaris, waarin de stukken die tot een archief behoren in een logische volgorde staan vermeld, of een plaatsingslijst, die een summiere (en niet altijd logische) opgave geeft van wat in een archief is te vinden. Zo komt u voortaan via ISIS snel te weten in welk archiefstuk u nog meer kunt vinden over uw voorouders!

Bij de update worden ook de huwelijksakten van de Burgerlijke Stand toegevoegd. Deze zijn gecorrigeerd, zodat de gegevens meer betrouwbaar zijn.

Uitgevaren voor de Kamers van de VOC

Het Nationaal Archief in Den Haag en de archiefdiensten in steden waar vroeger een Kamer van de VOC was gevestigd, voeren samen het project *Uitgevaren voor de Kamers van de VOC* uit. Hierbij worden gegevens verzameld in een database over alle personen die in de periode 1700-1794 op een van de vele VOC-schepen dienst hebben genomen. De gegevens zijn -voor zover gereed- te raadplegen op de website www.voc.mindbus.nl. Veel meer gegevens zijn te vinden op microfiches in de studiezaal van het Zeeuws Archief.

Scheepssoldijboeken op microfiches in de studiezaal

Circa 700.000 mensen zijn in dienst geweest aan boord van de VOC, waarvan zo'n 150.000 voor de Kamer Zeeland. Daarbij gaat het niet alleen om bemanningsleden, maar ook om militairen die meevoeren naar een vestiging van de VOC om daar te worden gelegerd.

Voor elk schip dat vertrok, werd een scheepssoldijboek aangelegd. Deze boeken zijn bewaard gebleven vanaf 1700, en zijn vergelijkbaar met een hedendaagse salarisadministratie. Voor elk bemanningslid werd een dubbele pagina op folioformaat gereserveerd. Daarop staat aangetekend hoe hij heette, waar hij vandaan kwam, welke rang hij aan boord bekleedde, wanneer hij uit dienst ging en waarom, hoeveel hij verdiende, hoeveel daarvan als voorschot was betaald, met welk familielid eventuele schulden en tegoeden konden worden verrekend, enzovoorts. Niet alle informatie is geschikt voor verwerking in een database. Daarom zult u, als u meer wilt weten over een bepaalde persoon, het originele boek moeten raadplegen. Deze originelen bevinden zich in het Nationaal Archief, maar worden daarnaast op microfiche gezet, zodat ze ook bij de archiefdiensten in de VOC-steden kunnen worden geraadpleegd. In de studiezaal van het Zeeuws Archief zijn de microfiches van de Kamers Zeeland, Delft en Rotterdam reeds in te zien. Amsterdam en Enkhuizen-Hoorn volgen. De database met namen van opvarenden wordt de komende tijd aangevuld en is te raadplegen via de website www.voc.mindbus.nl. Het invoeren van de Kamer Zeeland wordt in 2005 voltooid, tot die tijd kunt u ook de indexen inzien die zijn opgenomen in de Verzameling Genealogische Afschriften, in de studiezaal van het Zeeuws Archief.



Detail van een prent door M. de Sallieth van het uitzeilen van twee VOC-schepen van de rede van Rammekens, 1781.

Proefdruk voor de tekst, 23,2x33,7 cm. ZI III nr.233.

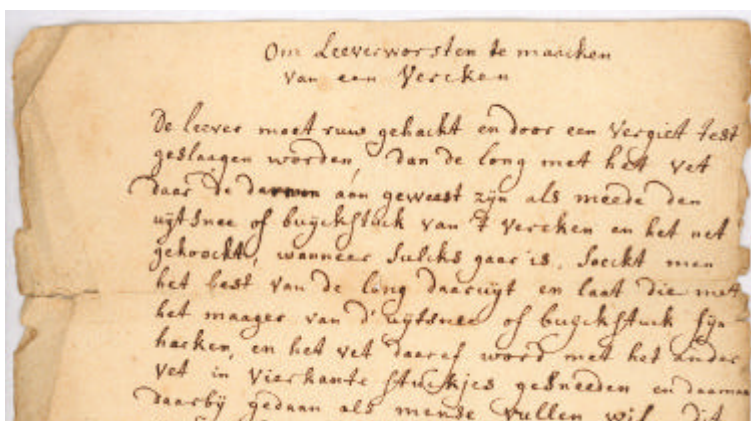
AAN TAFEL! Een kijkje in de keuken van het Van de Perre-huis

Het Zeeuws Archief opent op 30 januari 2004 de tentoonstelling AAN TAFEL! *Een kijkje in de keuken van het Van de Perre-huis*. Daarvoor worden de tentoonstellingskelders teruggebracht tot hun oorspronkelijke bestemming: de keuken van het 18e-eeuwse stadspaleis van de familie Van de Perre. De authentieke keukenkast en aanrecht worden ingericht met gebruiksvoorwerpen uit die tijd en in de vitrines schitteren archiefstukken uit het Zeeuws Archief: handgeschreven kookboeken, huishoudboekjes, recepten, rekeningen van feestmalen, menukaarten, tekeningen van tafelschikkingen, enzovoorts.

Bij de tentoonstelling verschijnt een boekje dat is samengesteld uit recepten die Zeeuwen en niet-Zeeuwen aan het Zeeuws Archief hebben opgestuurd. Komt u vanaf 30 januari ook een kijkje nemen in onze keuken? U bent van harte welkom!

Te zien tot en met 5 juni 2004, maandag t/m zaterdag van 9.00 tot 17.00 uur, toegang gratis.

Overigens is nog tot en met 10 januari 2004 de expositie *Typisch Zeeuws???* Zeeland Migratieland te bezichtigen.



Recept voor leverworst, 18e eeuw. Zeeuws Archief, Archief Familie Schorer, inv.nr 568.

Geef eens een cursus cadeau!

Ook in het nieuwe jaar verzorgt het Zeeuws Archief in samenwerking met de Zeeuwse Volksuniversiteit (ZVU) weer een aantal activiteiten. Wellicht een leuk cadeau-idee voor de feestmaand?!

Wat staat daar? Cursus paleografie voor beginners

Aan de hand van unieke documenten uit de Zeeuwse Archieven vergroot u niet alleen uw leesvaardigheid, maar verwerft u bovendien inzicht in het roemrijke Zeeuwse handels- en oorlogsverleden. Geschikt voor iedereen met interesse in genealogie of geschiedenis. Het cursusboek *Werken met Zeeuwse bronnen, tekst en uitleg bij het lezen van archiefstukken* is voor €3,40 verkrijgbaar bij het Zeeuws Archief.

Wie waren mijn voorouders? Cursus genealogie voor gevorderden

Leer meer over onderzoek naar uw voorouders. Aan de orde komen: de methodiek van het archiefonderzoek, notariële, weeskamer-, oud-rechterlijke, nieuw-rechterlijke en gevangenisarchieven, kadastrale archieven en pre-kadastrale registers, archieven met belastinggegevens, archieven met betrekking tot kerk, zorg en onderwijs, gegevens over militairen en migranten en tot slot het verwerken van alle gegevens en het samenstellen van een genealogie. Geschikt voor iedereen die eerder de cursus Genealogie voor beginners volgde en of ervaring heeft met genealogisch onderzoek. Het cursusboek *Zeeuwen gezocht, gids voor stamboomonderzoek in Zeeland* is voor €7,50 te koop bij het Zeeuws Archief.

Attentie De cursussen bestaan elk uit acht lessen die worden gegeven in het Zeeuws Archief. Start: maandagavond 12 januari 2004, van 19.30 tot 21.30 uur. Kosten per cursus: €00,-. U kunt zich aanmelden bij de ZVU, tel. 0118-634800 of vu-zeel1@csnet.nl

Zeeland in Beeld: bedrijfskaartboekjes

Aan Zeeland in Beeld, de online beeldcatalogus van het Zeeuws Archief, zijn nieuwe afbeeldingen van de Walcherse steden en dorpen toegevoegd. Een bijzondere verzameling die ook via de beeldcatalogus te raadplegen is, vormt een serie bedrijfskaartboekjes van Zeeuwse boerderijen (zoekterm: kaartboek).

Een kijkje achter de schermen

Rondleiding door de depots van het Zeeuws Archief

Wilt u nu eindelijk wel eens weten hoe een archiefdepot eruit ziet en welke schatten er allemaal verborgen liggen? Kom dan op dinsdagmiddag 3 februari 2004 naar het Zeeuws Archief en laat u verrassen. Onder deskundige begeleiding maakt u van 14.00 tot 15.00 uur een wandeling langs 15 kilometer archief. Deze exclusieve rondleiding is gratis, maar aanmelding bij de ZVU is verplicht (zie hierboven).

Adres en openingstijden

Zeeuws Archief, Hofplein 16, Postbus 70, 4330 AB Middelburg, Tel. (0118) 678800, Fax (0118) 628094.
E-mail info@zeeuwsarchief.nl Website www.zeeuwsarchief.nl

Openingstijden studiezaal: dinsdag t/m zaterdag van 9.00 tot 17.00 uur. De expositieruimte is ook op maandag geopend.

Attentie Op woensdag 24 december en woensdag 31 december 2003 sluit de studiezaal om 16.00 uur. Op donderdag 25 december (Eerste Kerstdag), vrijdag 26 december (Tweede Kerstdag) en zaterdag 27 december 2003 (zaterdag na Kerst) is de studiezaal gesloten.

Abonnement Nieuwsbrief

Attentie Wilt u als nieuwe abonnee deze gratis Nieuwsbrief ontvangen, mail uw adresgegevens dan naar info@zeeuwsarchief.nl onder vermelding: abonnement Nieuwsbrief. U kunt zich via dit mailadres ook afmelden voor de Nieuwsbrief. Hebt u geen e-mail, dan kunt u een kaartje sturen naar het Zeeuws Archief met uw aan- of afmelding.